

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Under indtryk af den alvorlige forurening i Østeuropa har Folketinget den 8. februar 1990 vedtaget beslutningsforslag nr. B 35 om en miljøstøtteordning for østlandene, hvorefter Folketinget pålagde regeringen at etablere en sådan ordning. Formålet er at yde tilskud til aktiviteter, der kan fremme en miljøforbedrende udvikling i østlandene. Folketinget besluttede, at der over en 5-årig periode skulle anvendes op til 100 mill. kr. pr. år i tilskud og bestemte samtidig, at ordningen skulle administreres af Miljøministeriet bistået af en rådgivende komité.

Beslutningen om en særlig tilskudsordning på miljøområdet skal ses som et led i regeringens handlingsplan af den 22. september 1989 om støtte til demokratiseringsprocesserne i Øst- og Centraleuropa. Handlingsplanen beskriver forskellige finansieringsmuligheder, og det anføres, at det på baggrund af de meget store belastninger af miljøet i de østeuropæiske lande ved ydelsen af dansk økonomisk støtte bør sikres, at denne gives med henblik på investeringer, der fremmer en miljømæssig forsvarlig udvikling.

Den 11. november 1989 fremsatte regeringen Forslag til Lov om støtte til danske investeringer i østlandene nr. L 63, og den 12. december 1989 vedtog Folketinget loven. Målet med loven er at bistå de reformvenlige kræfter i østlandene med at opnå øget økonomisk vækst og erhvervsmæssig udvikling og at fremme mulighederne for et nærmere økonomisk samarbejde mellem Danmark og østlandene, som vil være til gavn for det generelle øst/vestforhold, og som vil kunne komme danske erhvervsliv og beskæftigelse til gode. Til gennemførelse af loven er der afsat 300 mill. kr. fordelt over årene 1989-91. Den største del af den afsatte sum er bestemt til en særlig investeringsfond for østlandene (IØ-fonden), der har til formål at støtte danske virksomheders investeringer i de udpegede lande i form af såkaldte joint ventures-aktiviteter. I tilknytning hertil er der for den resterende sum etableret en særlig »Østlande-pulje«, som yder tilskud til rådgivningsprojekter indenfor områderne landbrug, miljø, uddannelse, energi, fiskeri og arbejds-

miljø. Puljen har foreløbig fået tildelt en sum på 50 mill. kr. Ordningerne er snævert knyttet sammen med reformprocessernes udvikling, og således er Polen, Ungarn, Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik, Estland, Letland, og Litauen for tiden udpeget som modtagerlande.

Herudover har Folketinget i maj 1990 vedtaget beslutningsforslag nr. B 72 om Danmarks godkendelse af overenskomsten om oprettelsen af Det Nordiske Miljøfinansieringsselskab. Fra dansk side indskydes ca. 66 mill. kr. i selskabet fordelt over årene 1990-95. Selskabet, der er en del af Nordisk Investeringsbank, har til formål at fremme nordiske investeringer i produktionen af miljøteknologi i Østeuropa ved risikovillige kapitalanbringelser i nordiske virksomheders joint ventures-aktiviteter i de enkelte østlande.

I forbindelse med Folketingets vedtagelse af beslutningsforslaget om en miljøstøtteordning har finansudvalget den 30. maj 1990 tiltrådt et aktstykke fra Miljøministeriet til dækning af de omkostninger, der indtil den 31. december 1990 er forbundet med forberedelsen og iværksættelsen af tilskudsordningen.

2. Forureningssituationen.

Ved kortlægning og undersøgelser igennem de seneste 10 år er det fastslået, at en betydelig del af den forurening, som vi er udsat for i Danmark, kommer fra Østeuropa.

Luft- og vandforureningen er typisk de former for forurening, der fremhæves som grænseoverskridende fra østlandene. Vandforureningen i Østersøen og Nordsøen stammer i overvejende grad fra belastningen med næringssalte, tungmetaller og miljøfremmede stoffer fra østlandene, der udleder store mængder af disse stoffer via floder som Oder, Wistula, Elben m.v. Tilsvarende bidrager de østeuropæiske lande væsentligt til belastningen med forsurende og drivhusskabende gasser. Luftforureningen i form af svovl- og kvælstofforbindelser, kulmonoxid og kuldioxid, kulbrinter, fotokemiske oxidanter, chlorfluorcarboner (CFC) og tungmetaller har både lokal, regional og global virkning. Kilderne er hovedsage-